

N.º SOLT
5
CÉNTIMS

Veu de la Plana

N.º SOLT
5
CÉNTIMS

SEMANARI DEFENSOR DELS INTERESOS REGIONALS

SOSCRIPCIÓ

Castelló, al mes..... 0'25 ptas.
Fora, trimestre..... 1 » »

REDACCIÓ Y ADMINISTRACIÓ

COLÓN, 17, 2.º
Tota la correspondencia a la Administració

SE PUBLICA TOTS ELS DISAPTES

No se tornen els originals en cara que no se publiquen

Per la redempció del poble

I

Cuants y cuants fills de nostre benvollgut reyne, al mirar los llibres del clàsichs valencians, vorán, dolorosament, moltes paraules completament d'ells desconegudes, y més encara, també encontrarán difícil de llegir la seua escriptura.

Trist es confesar que sigue vingut els temps que no sabíem llegir lo qu' está escrit en nostra pròpia llengua y desconegam paraules del nostre lexich. No pareix sinó, que, mos hajem proposat a fer còlla en nostres enemichs y que tingam per millor, llançar en oblit nostres propies glories regionals, pera ser mes espanyols.

Dos segles de opresió mos han dut al barranch mes escabrós y malastruch. L'obra del enemich ha anat engrandinse cada vegada més y no contenta de robarnos les llibertats, ha conseguit, en son destruidor empenyo, fermos oblidar de tota nostra lliteratura, prohibint que 'n les escoles se ensenyara lo valenciá.

Les lletres portaven tot l'esperit de la raça y fon precís anar contra elles, pera que no tornara a alçarse un altre Sorolla qu' espasa en má, lluitara fins la mòrt front als felips y descastats.

¡Anaren contra les lletres, porque portaven lo fòch sagrat dels nostres usos y costums, y mos donaren veneno en les seues ensyanzes modernes!

¡Lluitaren front a les lletres, perquè en elles duyen els sospirs dels nostres còrs qu' eren dolços en el avi y en l' infant, donantmos paraules que per més suaus que foren,

mos eren desconegudes y solament mos servien d' embroll!

Per totes estes coses anarem contra la nostra lliteratura, y tant treballaren ab este fi y tant d'empenyo posaren, que tenen alcançat un triuñf grand, y es, que huí en día la majoria dels valencians ni llegir saben sa propia llengua, com no siga qu' ésta estiga escrita en un valenciá castelliñat, o siga ab les normes de la ortografia castellana que 'n llòch de fomentar en bé la nostra lliteratura posen de manifest la nostra decadència.

Molt devem de lluitar los que sentím correr per nostres venes la sanch de Sorolla y de Llombart. La tasca es grand. pesá! ¡Mes sempre devem mirar al davant!

Recòrde, que una de les primeres nits que ferem classes de valenciá en lo casal de la «Joventut Regionalista», nostre benvollgut amich y profesor En Gaetà Huguet, al obrir lo llibre *Tirant lo Blanch*, en un arranch de vèr entusiasme digué:

«Per ací devem de escomençar; porque ací está l' ànima del poble».

AMADEU PITARCH.

De lliberacions regionals

Unes nótes de Galicia

Mentres Galicia va vivint calladament, abraonada pels braços avans de tots els Poders de l' altiplanicie castellana, els seus hòmens han meditat y troben el primordial deure patriòtich en donar, al poble, conciencia de sa personalitat, sense atenuants ni mistificacions.

Apenes iniciada la campanya del

Ideal nacionaliste, valiosos adeptes van sumant-se a ella. La entitat «Academia Gallega», sustentadora dels principis patriòtichs, aferma la seua importancia y, fa poch dies, es creada la «Hirmandá dos Amigos da Fala» per tots quins demanen «l' ús de la llengua propia en totes les coses privatives de Galicia, ¡—diuen—qui no vullga acollirse a la nostra fórmula que no vinga ab nosaltres».

Condensant les naixentes aspiracions y estudiant els punts que més discutits els hi son, arriba a nosaltres. *Nacionalismo Gallego—Nuestra afirmación regional*, del prestigiós publiciste y periodista de «La Voz de Galicia» En Antoni Villar Ponte, un llibret que no pert importancia porque siga—com sobtitula son autor—un recull de apunts per a un llibre. Y bona prova del aculliment assolit es la nova edició que s' acaba d' imprentar, a expenses de personalitats generoses de les terres gallegues.

Molt acertadament, ab rotunda claretat, exposá com deuen ésser obtinguts tots els drets y insistix, repetidament, en la defensa del llur parlar, anant «contra els ximplers que encara tenen l' atreviment de negar que tota aspiració gallega deu sorgir forçosament del renaiximent del idioma.»

I creu, que 'n el càs de que fatalitats adverses dugueren la desmembració ibèrica, la llengua natural seria qui 'ls privara de morir com a poble, «encontrat en l' ús del gallego, lo que 'l castellá no podria donar-los: la nova y salvadora definició vital.»

Argumenta com ab l' idioma natiu pensa hù per sí mateix, y com un poble percibix falsament la realitat a través un instrument extrany de

pensament, y com lleva tóta independència d'esperit, convertint en negativa l'acció de la col·lectivitat.

Mira la premsa madrilenya—al fi la coneixerán tots!—y espera que 'ls ajudarà, retraent l'amor pròpi dels galaichs ab insidies y censures. «Els que ara—afegix—nos elogien perque estem desnacionalitzats, impersonalitzats, tractant-nos com a infelïços menors d'edat—hi han elogis recusables—després tindran pera nosaltres paraules d'escarniment. Y aixó es lo que convé. Val més viure instigat per la justícia, que no morir entre fingides galaneces.»

Demana, en els darrers paràgrafs, que s'estudie lo esmentat y que diguen si no tenen més raó ells, els nacionalistes, que no els que «funden Centres agraris (!) en Madrid, després de fer revolucions retòriques, ab vistes a l'encasillat de la *Puerta del Sol* y cap al foment del cunerisme» y «que ningú haja dupte: els problemes galaichs deuen plantejar-se y resoldre's en Galicia, donant les espatlles a Madrid. Y serán sempre, no sols sospitosos, sinó recusables, tots els que senyalen la *villa y corte* pera teatre de redencions y apostolats.»

Acompanya els exemples que ha trobat, en Catalunya, oferint-los als seus compatriotes, y avalora son treball ab afirmacions de notabilissims publicistes.

El moviment nacionaliste de Galicia naix definit, rebujant als febles, als pochs entusiastes y als poruchs, «perque son como o manzanillo, y—a sua sombra envenéna.»

Les adhesions, que inserta, de personalitats significades son interesantíssimes, aon un home de lletres triuñador en Madrid, W. Fernández Flores, exclama: «Cada vez quiero más a nuestra tierra y me causa más náuseas el predicamento castellano.»

Els que confiadament miren nostre ideari com un somni irrealitzable y els que volen ser, ara, iniciadors de l'autonomia, per maquiavelisme, cantant-nos les excelencies!—ja cal que vagen esperant el desengany, puix acaba, En Villar Ponte, dient en el seu follet: «*Non faledes jamais de patria chica.*»

JOSEP BLANQUER BELDA

ALGO SOBRE FEMENISME

Tot lo qu'está unit al passat, al present y, més encara, al previndre de la dòna; tot lo que pot contribuir al seu bon o malestar individual y social m'atrau, me subjuga, de tal modo, que no puch deixar d'estudiar de quina manera podria ésta millorar la seua condició humana; com podria donarlise tota la dignitat que requerix; com ocuparia degudament el llòch qu'en el mon li correspon.

Y a vòltes y revòltes en la meua imaginació vinch a traure en net, que tòt, absolutament tòt, lo que se necessita, es donarli solució a un problema: el de la cultura femenina. Que la dòna siga culta; que la seua intel·ligència, qu'el seu còr adquirixquen les llums y els sentiments que de huí carixen y ella, la dòna, alplegará ¡no ha d'aplegar! a ser, sinse dupte, la verdadera companyera de l'home.

Huí en día, les lleis inevitables del Progrés la protegixen pera que puga lluitar per la seua regeneració; ¿per qué no despèrta de la modorra que l'immobiliza? ¿per qué no fá un esforç y, trencant les cadenes de l'ignorancia, que l'esclavicen, alça son front, mira al davant y separa o arranca les valles que l'impedixen el seu resurgiment?

Espanya ha donat a l'història tants noms de dónes ilustrades com cuansevol altra nació; escriptors eminentíssimes han dotat la nostra literatura d'obres magistrals; l'ingenit, l'inspiració femenina ha produït ecos bellament sonors; ¿per qué en els actuals moments totes les femenines facultats de nostra patria están dormides sinse que pugam pronosticar cuánd tornarán a la vida?

A excepció d'unes cnantes luytadores, el resto, de lo que constituïx la bella mitat del género humá, a penes si es dona conte del actual moment; de qu'es precis despertar a la nóva vida que, a gran velocitat, se presenta pera l'humanitat; de que la dòna es una de les ródes, quicá la primera, qu'ha de posar en moviment la nóva máquina social. Esmés, fins entre les que la religió catòlica considera com a santes abundaren

les notables escriptors, les grans artistes, els talents asombrosos: Santa Gertrudis, Santa Teresa de Jesús, Santa Catalina de Bologne, Santa Cecilia y moltes més que no hi ha necessitat de nomenar son testimoni de lo qu'avans he manifestat. Indique assó perque encara creuen alguns pobres d'esperit que l'excesiva cultura de la dòna pot perjudicar son sentiment religiós. ¡Quin erro!

¿No ha contemplat may alguna de les que me lligen, be al rómpre el día, be a la caiguda de la vesprá, el hermosíssim cuadro que la *Naturalea* presenta en aquells moments deliciosos? ¿no ha sentit apenárseli l'ánimo al notar la falta d'ales pera remontarse en vól dolç y suau en busca de les regions desconegudes, aon se puga descifrar el misteri de la creació? ¿no ha sentit may l'ansia infinita de saber qu'inspiren eixos solemníssims instants? Sí, ¿veritat? Puix be; 'n l'esperit desija extendre les ales pera remontarse en busca del plaer que la vida de l'intel·ligència y del sentiment li pot produir, es necessari que l'allumenen en son viage els vivificadors raigs de una èen cimentá cultura; cuand no occorrixca assó, al arrancar el vól, se li doblarán les ales y caurá revolcantse en el fanch de la tèrra.

Además, hi ha un' atra causa, importantíssima que demana que la dòna siga instruïda, mes ben dit, culta; la moralitat. La dòna qu'está nimbá per l'aureóla de la cultura coneix l'honradeç, en totes les seus fasses, millor que la que no está adorná de tan hengisador emblema; sap que l'home aprecia més la modèstia, el compliment del deure, la cuidadosa ajuda que aquella li pot prestar, que tots els falagos, que tots els embelesaments físichs que li presente en el fi egoïste d'atràuresel. ¡Cuánt dolorós deu ser pera l'hóme que senta intensament l'amor a la ciència, a la glória, als grans ideals, tindre una companyera que no compregua lo qu'alló significa; que no puga alentar-lo en els seus desmayes; que no sapia ajudarli en les trevalloses empreses; que no vixca mes que pera la vida tranquila y regalá d'una materialitat en la que no aleteje ningún pensament desinteresat y altruïste!

Hi ha que reflexionar bé en tot

assó y comprendre quant ha influït en la lenta marja de la societat la femenina ignorancia.

El temps canvien, y no ha de continuar la dóna siguent un obstácul pera el Progrés. Altres plumes, mes ben tallades que la meua, fa temps obrigueren campanya en els periódichs de gran circulació tractant l'assunte del feminisme en Espanya, trevallant a favor de la cultura de la dóna. Qniçá alguna de les que me llixquen tindrà coneiximent dels articles magistrals qu'el conegut escriptor Martínez Sierra publicá en la revista *Blanco y Negro* y que hui ha recopilat en un hermós volúm, tractant el problema. ¿No els haurá donat que pensar les idees que tan bellament ha exposat en els seus treballs literaris? Crech que sí.

Yo espere, puix, que la dóna espanyola, mirant no sóls per el seu adelant sino, més encara, per el previndre de l'humanitat, trevallará sinse descans pera conseguir el grau més alt d'instrucció, de cultura, que donat l'actual moment de l'història, li es necessari, pera acompanyar al hóme en el camí que la vida li senyala.

RAFÉL PARDO.

EL CUENTO DE LA SEMANA

MAR Y CEL

I

Mar y Cèl blavench, se confón en tèntra tonalitat que embaucava l'anima. Un centenar de casetes blanques, semblant gavines ajocades, se conreaven en l'armoniós remor de les ones y, en desgaire pueril, burllaven la furia de la mar, a vegades, encrespada y revólta.

D'entre elles sobreixia, mes per s'aspecte rich que per sa grandaria, la del hacendat senyor, En Godo. Hóme llèst, que'n sa primerenca vida, fon aventurer que atravesá, creuantlo, lo mateix mar que hui besa les plantes de sá heretat. En orgull pròpi del que triunfá assolés, los inconvenients d'esta vida. En Godo disfruta de grand capdal, re-

flectanse son bon estar en la figura delicada de sa filla Mercedetes. Y joh milacre del amor! este home casi *indiano*, apretat, misèr, agarrat, pera sa filla res li dolia: condició de s'anima egoista, que fea anara Mercedetes sempre ben composta; Mercedetes era un niu de alegría.

En Godo tenia en tèrres castellanés, un germá en qui, per cuescions purament de carácter, en jamay pugué fer lliga, pero esta desavenencia era amainá gracias a la intervenció del fill del ausent, que, en diplomacia, lagrava ferlos avindre.

Ferrán, (qu' este era lo pròpi nom del nebot de En Godo) tots los anys cuand l'estiu, rebia invitacions de son tio pâ que anara a estar una temporada en ell, fentse estes molt mes seguides, cuand Mercedetes s'enterá de que en tèrres desconegudes per ella, tenia un cosí, guapo, sabut, hóme y sobre tot fadrí.

Llavórs les lletres convidantlo a que vinguera eren mes insistents...

»No pòts figurarte els desijos
»grands que te Mercedetes de vóret.
»Com no te altre parent en lo mon
»pósa en tú tot lo carinyo. Vine sinse
»falta. Ton tio y cosina que te abra-
»cen.

Godo y Mercedetes.

A estes misives, Ferrán solia contestar a vólta de correu, disculpantse, posant mil escuses pera no aceptar, les que En Godo, calificava de mal pagaor.....

»Estich afaenadíssim, senme com-
»pletament imposible, el deixar casa,
»puix com lo pare está assolés, si
»m'el dixes yó es pitjor. Agrait y en
»ganes de complàurelos els abraça,
»éste.

Ferrán.

Mercedetes s'entristia al oír estes noticies.

II

Molt matí, cuant lo sól eixia desfent los núgols que pretenien eclipsarlo, oiren En Godo y sa filla, la veu de Cleto, l'empleat de Telégrafos. Els dós s'esglayaren a un pronte, mes després al llegir.

»Gustós enguany, els puch com-
»plàure. Ixca criat a la estació. Arri-
»ve 7'30. Pare bó. Content. Ferrán.

Fon grand l'alegría que reinà en ells puix En Godo allá dins, en lo intim de s'anima, oia constantment esta reflexió.—Dsprés de tot es fill de mon germá.—Y sa filla, com chiquet en sabates nóves, sentia voltejar son cór per nóva alegría.

III

Sól de dumenge. Día clar. La filla del acapdalat En Godo y son cosí, están mirant les rixades ones del blavench mar, sentats en postura teatral. L'aire salat, mariner, despendina en cicateria, les negres trenes que adornen lo cabet femení, acariciant coquetonament en bamboleig, les teles fines, sedoses que envóltan lo cór de venus de la dama. Ferrán la contempla y se veu que sons ulls saborejen la dolçor que la presencia de l'aimada inspira.

—¿Dius que no sabies de mí?

—Mon pare se ho callava.

—El meú també fea lo mateix... tota la vida renyis.

—Total.....

—Ya veus ¡Quines manies de agüelos. ¡Voler meçclar los seus rencores, y egoismes en nóstres cosas. Tant de gust que dóna, saber que tens en lo mon gent que pórtala sanch de hu mateix. Ferrán ¿veritat que tindre mols germanets deu ser bonico?

—Bonico... De pensaro... Com nostres mares moriren tan pronte...

—Vivint elles no estarien enguerats nóstres pares.

Y punejantli en los ulls unes llagrimes—seguí—Ferrán tú y yó com si forem germans. ¿Vols?

—¿Clar que vullch!—Ferrán li besá el front.

Hagué un insiant de quietut en los córs del jóvens. Un *llaiütet* aparegué per l'horizont trencant la monotonía simpática del blau del cel. Els dós se alçaren observant que, desde la nau, la silueta de un jóve fea senyals en una bandereta rója.

—Es el meu amich—exclamá Mercedetes plena de content.

—¿Amich teu?

—S'embarcarém, si a tú no te desgusta....

—No, cosineta, no.

—¿T'has molestat per assó?

—¿Per què, dona?... ¿per què?... No hu cregues....

La nau esvarantse en majestat de cisne, s'acostava cap a la vora y de veres, que si Mercedetes no li haguera fet en la seua sombrilla la senyal de que no s'arriamara, lo tripulant haguera abordat als peus d'ella.

De retórn cap a la caseta los germans-cosins, del *bracero*, com diuen, s'acariciaven.....

—Ferrán, aquella copla que me digueres ahir ¿cóm es?

—¿La vols saber?

—Sí.....

—¿Pera qué?

—¡Disla!

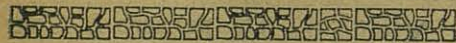
En la nau dels teus amors
vaig pretendre navegar
aires fórts y destructors,
ma navi vãn aufegar.....

Ferrán aquella nit no apegá els ulls víctima de afligida congoixa impulsada per estos conceptes «Es el meu amich», «Tú y yo com a germans»..... ¿Vóls?

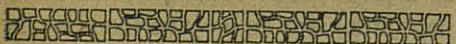
.....mentres que la lluna, pasejant sa róda de plata per la arcada del cèl, dibuixava argentós canyamás, en l'espill de les ones blau-oscures.

FRANCESCH BAIDAL.

Castelló, 8-9-1916.

Tot bón valenciá deu tindrer com obligació el fer propaganda per VEU DE LA PLANA, donantla a llegir a tots els que conega y procurant-nos el major número possible de subscriptors. Treballar per VEU DE LA PLANA es treballar per el renaiximent del Reine Valenciá.

Una vegada mes, y va la que fa cent lo menys, sense ser la última, una vegada mes he de repetir lo de que la llengua es la sang del esperit y que en un idioma va implicita una certa filosofia, una certa manera de concebir, y encara mes que de concebir, de sentir la vida.

MIQUEL DE UNAMUNO.

VERSOS DE PATRIA

IGUERRA!

Llança lo caragól son crit de guérra,
ja deslliurada 't veig ¡Oh Patria mia!
la força, la raó, la valentia,
al bogi alluntarán d' aquésta térra.

De vengadora tea 'l flam atérra,
la sa llum tot l' espasma y desvaria;
pobre jóll que no veu en sa mania,
qu' un fórt ódi africá d' aci 'l destérra.

Aixequém nóstra espasa ben sagnanta;
en la lluita matém ab tot coraje;
¡guérra 'l traïdor de nóstra causa santa!
De tempésta se canvia tot l' oraje;
si el temor nóstra furia no amedranta,
les cadenes trenquém del esclavaje.

ENRICH D' IVERNOIS.

SECCIÓ ARTÍSTICA

FRANCESCH BAIDAL (Tritón)

Pío Baroja, el dinámich noveliste, escriu: «Hi ha entre 'ls cultivaors de le caricatura, els costumbristes que busquen principalment el traço just, realiste y verdader y els qu' es podrien dir conceptuosos, que consideren com lo principal d' un art la expressió de una idea encara que siga allunyantse de les formes conegudes.

Els uns, ixen moltes vegaes del camp de la caricatura, donant en el dibuix sencill y sense necessitat de comentari, els altres s' aparten també del art caricaturesch allegant a lo purament ornamental y simbólich.»

Francésch Baidal está contengut dins del primer enunciat. Son les seues, unes caricatures impresionistes y ajustaes, que mos se presenten als ulls definides, lograes físicament y no exentes d' humorisme.

Podem dir que l' humorisme es un sext sentit equivalent a donarse

conter. ¿Cal dir qu' els humoristes per dret pròpi son anglesos y asturians?

L' humorisme *baidalesch* tendix en principi y sustancia, encara que no en aspecte, al escampat per la revista «Gran Bufón». Pero aqueste humorisme de Baidal que té per camp de desenroll la regió valenciana—chales, sermóns, llauros, vells, valencianetes típiques, chiquillos, cómichs, artistes, polítichs de *manga y capirote*—no afone lo suficient, la psicología de lo que trate, diriem que tota aquesta gent que havem nomenat la trate superficialment, de una manera sumaria, sense pararse a pensar per qué y cóm.

Es puix, la caricatura de Baidal, una méçla humórica y real de lo que represente.

Es Baidal un humanitari. No esperem dell algo sombriu y trágich; sa visió es tranquila y ordená.

He ací un com ensaig sobre la psicología o fonament en que se funde y óbre la seua producció.

Encaremos en aqueste Vilches y vorém la emoció que mos dixen; moviment de rebeldia y resignació puje per ell, l' ánima 'n eixa cara interro-

Demaneu

TINTES---ALFA

DE VENTA
EN LLIBRERIES Y PAPELERIES

	3'50	2	1'25	0'75	30
Blava-negra-llxa	Litro	1/2	1/4	1/8	Curtin
Blava-negra copiar)					
Violeta negra copiar)	4'25	2'50	1'75	1'25	35

gant de intel·ligent y jesuística. Mes a pesar d'aixó tornem la vista al llauraor y canalleta, en lo fondo tumultuari, y mos donarem conter de les mutacions de qu'es capaç aqueste espirít sùtil de Tritón.

Mirem aquesta caricatura de Benages o aquestes altres de Barrachina Camellín, de Llopis y Buenos Aires y observarem que tot el pasivisme, moviment en repós de Barrachina se canvie 'n les altres en força interior que vibre 'n moviment d'espiral en dinámich. Com si diguerem en una caraça envolvent e imaná que mos pórte a ella pero que l'acés a la mateixa es mes póch segura que aquestes caricatures son mes inquietes y virils.

La técnica *baidalesca* no está en un grau de maduréc, circunstancia que quedaríe explicá per la vida particular del artiste. Es impresionista sa factura que 'n algunes parts dels dibuixos se quebre deixant espai interrogatiu. En uns es gróssa y fórt feta com al desgaire. En altres perfilá y coqueta, cuidadosa.

Ha passat Baidal per una especie de tanteigs en assó de la técnica (compares els treballs del Saló Viciano 1914, en aquestos de última hóra) ha adoptat diferents maneres, la última té una tendencia decorativa prou marcá, en la que predominen les tintes clares, aqueste blanch tó general.

Resúmen; es Baidal un caricaturiste a la manera de la seua tèrra; un analítich temperament sobri; un humoriste 'n sátira sana y mes que res, un impresioniste. Quiçás aquesta siga una de les seues cualitats, la més grand. ¿Y acás no es aquesta condició una de les indispensables? es fácil que la més important de tot caricaturiste.

GRECO.

AL MARGE D' UN ARTICLE

Molt espanyol...

En Espanya no 's prou tindre talent pera triunfar. L' hóm que vullga significar quelcom enciencies, en art, en literatura, té que seguir el camí del favoritisme y de l'intriga. Una mitjanía que tinga bons *agarraderos*, pot ser considerada com un hóm eminent. Un hóm de talent que anhele conseguir el llóch a que té dret a no ser que siga un gèni, un veritable gèni, té que emigrar a tèrres llunyanes y extranjeres. (Vejas el cas de Ramón y Cajal, Galdós y Sorolla, y el de Bonafoux, Zamacois, Zuloaga y Anglada Camarasa).

En Espanya, per cada cent pensions pera fer estudis fóra d'ella qu' es concedixen, solament dos o tres son adjudicades a jovens estudiosos, les altres restants se les ampórten amichs o parents de ministres o cacichs.

***

Fá dies, en la secció titulada *¿Cómo y cuándo ganó V. su primera peseta?* de «La Semana», aparegué un article de l' ilustre poligraf don Juli Cejador, del que copie y traduí els següents paragrafs:

«Me dirá vosté que hi ha qui paga els gastos de cualsevol llibret ab la qu' els ajuda el Ministeri d' Instrucción Pública. Pero yo li responderé que fá cinch anys o més, demaní eixa ajuda y encara no s' ha cursat la meua sollicitut, no obstant haver dat l' Academia informe favorable. Y es que cal estar dedicat a aixó sense dixerho de la má, y yo li confese qu' en duen-me fóra dels meus llibres, soch hóm al aigua.» O lo qu' es igual, seguir el camí de l'intriga y del favoritisme.

Seguix dient Cejador:

«Ahí te vosté, puix, a un escritor que ab vint-y-vuit volums publicats, gróssos la major part, esta es l' hóra que pót dir que no ha tret un cèntim de tots ells, dels anys gastats en escriurels, que son setse y dels gastats en estudiar pera poder escriurels, que son els que conte de vida, etc.»

¿Veritat, lector, qu' assó es molt espanyol?

***

L' actual ministre d' Instrucción Pública y Belles-Arts D. Juli Burell, es il-lustre y justicier. ¿No 's podí fer cárrech de la queixa amarguíssima de l' insigne autor de *La Lengua de Cervantes?*

Sí qu' es podí fer cárrech; pero com el Sr. Burell forma part del gabinet que presidix el comte de Romanones, un hóm pera qui la cultura patria es cuasi un *mito*, tal vólta se li haja apegat el defècte.

F. ALMELA VIVES.

Valencia, Setembre 1916.

PREGUEM

Als soscriptors de fóra de Castelló qu' en cara no 'ns han enviat l' impòrt dels dos trimestres, preguém que quant avans se pósen al corrent en el pago pera la bóna marxa en els assunts de nóstra Administració.

La primera de les virtuts es el sacrificarse per la Patria.

NAPOLÉON.

ECHEGARAY

Este nom, que recorda en tots, especialment en els vells, el brillant recórt de glorioses y delitoses jornades, aplega a nosaltres en algo de melengia com les notes graves y sentides de la campana al doblar a mórt.

L' hóme, quin ingeni l' elevá a les altes cimes de la immortalitat y son front fon acariciat per el singular bés de la gloria, cansat de la llarga y gloriosa jornada ha passat a vida millor.

Pasejá triunfalment, per tots els primers escenaris d' Europa y América, les obres seues sobreixint entre totes *El gran galeoto*. Son pás per els teatros europeus y americans fon un éxit y la gloria al proclamar son nom, proclamava l' orgull d' Espanya que idolatrava en son fill.

Figura eminentíssima en la ciència y notable en la política, fon popular per lo molt y bé qu' escrigué comunicantse en les generacions.

Sa figura jagantesca perteneix a la immortalitat y a nosaltres sols mos queda el consuelo de son recórt inolvidable y una sed gran de llegir llurs obres mestres.

El jove entusiasta de nostra pensa Francésch Pascual Mut, ha passat al transit, el dijous darrer.

Esperit aventajat, ha recorregut l' América Central portat per la seua inclinació comercial y trafegosa.

Al morir dixé un buit de molt de planydre entre sa familia qu' el volía y sons amichs qu' el estimaven.

AL PUBLICH

VEU DE LA PLANA prega a sos estimats soscriptors y llegidors, perdonen les incorreccions que fins hui han existit, no per culpa de la redacció precisament.

Desde el número vinent

que comensa el nou trimestre, quedarà ya subsanada tota irregularitat, y els exemplars serán repartits y enviats ab tota precisió.

Estem preparant una gran reforma pera introduir en el periodich, que segurament será del gust del publich.

Esperem, puix, que cada lector, se convertixque en un decidit propagandiste de VEU DE LA PLANA, fent per portarnos totes cuantes subscripcions li siga posible, pera ajudar-nos en nóstra mam-presa.

Obra contra la naturalesa tot aquell que combatix sa Patria.

TAMELÓN.

CONCURS

VEU DE LA PLANA óbri lo següent concurs de cuentos, al que hi podrán çoncursar tots cuants ho desitjen, adaptanse a aquestes basses:

1.ª Els cuentos deurán hi esser naturalment, escrits en valenciá.

2.^{on} Al premiar los trevalls, se tindrà 'n comptar no sóls lo mèrit relatiu, sino l' absolut del mateixos.

3.ª Tots els cuentos, deurán ser per fôrça originals e inédits.

4.ª Deurán constar de sis cuartilles com a mínimum y huit, com a máximum.

5.ª Los trevalls se presentarán sense firma ni indicació alguna d' autor y deurán ser acompanyats d' un plech tancát que continga lo nom y domicili del autor. En lo sobre escrit, deurán portar lo mateix lema y titol del trevall.

6.ª Lo terme de presentació dels trevalls que s' envien al Concurs, finirá lo día 15 d' Octubre, divent per lo tant, ser presentats los trevalls avans de lo dit terme, en lo casal

regionaliste, dirigits al director de VEU DE LA PLANA.

7.ª Les pliques de tots los trevalls no premiats, s' inutilizarán sense obrirlos, la nitdel fallo.

Hi-haurá un premit, consistent en un objécte d' art, y publicació del retrato o caricatura del autor premiat, a elecció del mateix, y dos accesits, quins trevalls, hi serán publicats en VEU DE LA PLANA.

Lo Jurat, será format per persones competents.

ADMINISTRACIÓ

CORRÉU

A. P. U. Benimodo.—Contra nostra voluntat, mos veem obligats a no poder-li publicar ses últimes poesies, puix adoleixen d' algunes incorreccions l' igual diem del cuento «Angeleta», molt falt de sintaxis. Tenim desigs de publicar-li, fasa algo mes y vorem.

F. T. Benimodo.—Per hui no podem complaurel; trevalle que vosté no careix d' estil. Envie altra cosa que puguera ser qu' encaixara.

Dr. F. C. Valencia.—Rebuda postal no tenien original seu. Si ens fá la mercé d' anunciarnos llur venduda, mos vorem honrats en estre-tir la má de tan respetat com apreciat mestre.

J. B. B. Barcelona.—Huí se publica un trevall. L' altre que tenim en cartera anirá el número vinent.

V. B. B. Valencia.—El giro de fita 14 se va rebre el 21. ¿Qué li pareix? Res, que si havera segut pera pago d' un venciment, mos el protesten. ¡Prontitud y esmero en el servici centraliste!

Gracies per la subscripció que mos envia. Li agraphim sincerament son interés y entusiasme.

Torcuato Valencia.—Sentim dirli que la poesia no mereix els honors de la publicació.

:: Barberá ::

— IMPRESOR —

Asensi, 4. -CASTELLÓ

Castelló: Imp. J. Barberá

Línea de Vapors

TINTORÉ

BARCELONA

Servici fixo y semanal entre Castelló y Barcelona

PER LO MAGNIFICH VAPOR

TIRSO

Travesia rápida.—Llum eléctrica en tot lo barco.—
Telegrafia sens fils. — EXIDES: De Castelló, Dumenge 11
matf. — De Barcelona, Dimats vesprá. La càrrega s' ad-
met en Barcelona, el dilluns; en Castelló, el dimecres.
Pera informes a Domenech Cert S/A, Plaza de la Paz, 3

CASTELLÓ

Paseig Colón, 11.—BARCELONA

Llibrería Religiosa-Escolar

DE

FRANCESCH SOLER

Nou y modern establiment. Material de debuix y es-
critori. Llibres de texto pera escoles y demés objectes ab
la matjor economia posible.

5, Colón, 5

Droguería

LA ARAGONESA

= DE =

:: Lluís Gomez Molinos ::

64, Colón, 64.—CASTELLÓ

Complet surtit en perfumería del pais y extranjer. Dro-
gues, Colors, Barnisos, Pincells, Articles fotografichs y ma-
quinaries.

Venta exclusiva de Alcohol SOL y Colonia ESA

Lampistería

DE

PERE FECED

Immens surtit en aparatos pera gabinet, saló y mentjaor

Ventiladors, Planches, Cazos y Contadors eléctrichs

Lámpares de Filament metálich de 5 a 50 bujies

González Chermá, 78

CASTELLÓ

TRANSPORTS GENERALS

DE

Joseph Sanchis Prats

Facturació pera tots els punts d' Espanya
y Estranger. Servici combinad de domicili
a domicili.

Acarreos y Mensatjerías.

Alloza, 69.—Castelló

- Eduart Viciano -

PAQUETERÍA Y MERCERÍA

ULTIMES NOVETATS

Caballers, 2 y Colón, 20

Castelló

Casa de SANCHO GERMANS

(SUCESORS DE ENRICH TÁRREGA)

Gran surtit en comestibles fins y en tots los géneros
concernients al ram de

ULTRAMARINS

Diariament resibim los millors articles indicats pera la
present época.

Depositari exclusiu de la Cerveza Petry

36, Plaça de la CONSTITUCIÓ, 36

Diu BUSUTIL

que tots els elegants corapren en sa casa. ¿Sabéu per qué?
perque **BUSUTIL** es el que ven mes ba-
rato, te més surtit de modes y se contenta en que el seus
compradors estiguen contens encara que pergue.

Moderna y Lujosa Confitería y Pastissería

DE

Vicènt Blasco

Especialitat en tortaes «Mokas» ramillets y dolços de
fruta.

González Chermá, 56

LA PRIMITIVA

Droguería y Comestibles

Gran surtit en Drogues, Perfumería, Broches y Pintu-
res metáliches pera fondos de barcos, de la acreditá mar-
ca OVELING.

Complet surtid en tot lo ram de Ultramarins.

Cafés tostats diariament.

Vicent Calatayud

Canalejas, 11.—GRAU DE CASTELLÓ

Automóvils Castellonesos d'Alquiler || Garage: Lluís Vives y E. Viciano

Construcció, alquiler y reparació de BICICLETAS. Automóvils de propietat.
Grands facilitats, casilles independents, llavaor y fosos. Stock Michelin.

RUSSELL ECROYD NEILD

Nou y grand taller, Lluís Vives, 12 al 20 y Escultor, Viciano 14 al 26.—CASTELLÓ

TOS... TOS... TOS...

Les PASTILLES MONSERRAT curen tóta afecció del sistema respiratori, tos, bronquitis, asma, dengue y catarros, per crònics que siguen.

Venta en Farmacies y centres de específichs. En Castelló
FARMACIA DE JOAN A. PASCUAL, San Félix

BAR FORNOS

Café extra, Vermouth Torino, Eixarops, Licors de les millors marques, Cerveces del país y extrangeres.
Depositari exclusiu del SIDRAL TEIXIDÓ.

Joseph Segarra

G. Chermá, 84 — Castelló

VACANT

BAÇAR DE CALÇER

— DE —

Jaume González

Variat surtit en tota classe de calcer. Ultimes novetats. Elegancia, solideç y economia. Calcer a mida.

González Chermá, 64.—CASTELLÓ

Les millors
MAQUINES
de
COSIR
son les
máquines
"Pfaff,"

DE

Antoni Mercé

COLÓN, 64

CASTELLO

GORRES

LA ESPECIAL, última creació

Consuelo Carrión

Altes novetats pera la temporá d'ivern.

Plaça del Rey En Jaume, 31

Castelló

VACANT